

Literatuur:

Opvallende bestsellers

Gevestigde en nieuwe schrijvers 1990-2015

Een aantal omstreden, taboedoorbrekende boeken kreeg zowel in Nederland als in Duitsland veel aandacht. Zo wordt in 'Feuchtgebiete' seks ongegeneerd en gedetailleerd beschreven. 'Er ist wieder da' baarde opzien omdat het een satirische roman is over Adolf Hitler.

In februari 2008 verscheen 'Feuchtgebiete' van Charlotte Roche (1978) en werd in hetzelfde jaar in het Nederlands vertaald als 'Vochtige streken'. De 18-jarige Helen Memel ligt in het ziekenhuis en wacht op de operatie van haar aambeien en de ingescheurde huid rond haar anus. Helen hoopt dat haar gescheiden ouders aan haar ziekbed nader tot elkaar komen en probeert haar verblijf in het ziekenhuis daarom te rekken. Hierbij knoopt ze een intieme band aan met haar verpleger Robin. Intussen bericht Helen over haar seksuele ervaringen, haar menstruatiebloedingen, urine, etter, sperma en haar masturbatiegewoontes. De genotzuchtige hoofdpersoon kent geen schaamte en haar experimenten met haar lichaam en met seks worden in het boek uitgebreid beschreven. Helens verzet tegen 'hygiënegekte' vormt een pleidooi tegen de steriele omgang met het lichaam die van vrouwen wordt verwacht.

Haar openhartige en gedetailleerde schrijfwijze maakte Roche, die al bekend was als presentatrice van een Duitse muziekzender, op slag beroemd. 'Feuchtgebiete' is in verschillende talen vertaald, er zijn meer dan een miljoen exemplaren van verkocht. Het lezerspubliek was gefascineerd of geschokt, critici waren verdeeld. Sommigen beoordeelden 'Feuchtgebiete' als een moedig, bevrijdend, feministisch boek dat de moderne vrouw een stem gaf. Anderen bestempelden het als pornografie met een vernederende rol voor de vrouw.

Een ander taboe doorbrak 'Er ist wieder da' (2012) van Timur Vermes (1967). In dit boek wordt Adolf Hitler wakker in het jaar 2011. Het Derde Rijk en de oorlog zijn voorbij, zijn nazipartij NSDAP bestaat niet meer. Hitler moet een weg zien te vinden in een moderne en multiculturele samenleving. Hij verbaast zich over de maatschappelijke ontwikkeling en de technische en multimediale vooruitgang. De mensen nemen Hitler niet serieus, maar als komische figuur maakt hij na zijn wederopstanding carrière als gast bij talkshows. Het boek werd ook gezien als een kritiek op de moderne mediamaatschappij.

Dat Vermes Hitler als een komisch figuur afschilderde, riep veel vragen en reacties op: was het boek niet beledigend voor de slachtoffers van het nationaalsocialisme? Bagatelliseerde een dergelijke portrettering van Hitler de gruwelijkheden van de Tweede Wereldoorlog niet? En ontnam de focus op Hitler als persoon niet de verantwoordelijkheid van velen voor de gruweldaden van het naziregime?

Ook de literaire vorm stuitte op kritiek. Het boek was gebaseerd op een enkele ingeving, maar was volgens critici door de lengte en de herhalingen saai om te lezen. 'Er ist wieder da' stond desalniettemin wekenlang op de eerste plek van de Duitse bestsellerlijsten. De verfilming uit 2015 deed het ook goed in de bioscopen.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/1559/opvallende-bestellers>